

MEDAL „DZIĘKUJEMY ZA WOLNOŚĆ”

WOLNOŚĆ NASZEGO KRAJU TO BYŁO DZIEŁO TYSIĘCY LUDZI, ICH MYŚLI I CZYNOW

ISSN 2300 9527

Zarząd Stowarzyszenia Sieć Solidarności, którego celem jest kultywowanie ideałów i wartości oraz tradycji ruchu społecznego Solidarność, uchwałą z dnia 7 kwietnia 2014 roku ustanowił Medal „DZIĘKUJEMY ZA WOLNOŚĆ”.

Medal ma stanowić symboliczne wyrażenie wdzięczności i podziękowania dla możliwie szerokiego kręgu ludzi, którzy w okresie po 13 grudnia 1981 roku brali udział w tworzeniu wolności, niepodległości, demokratycznej i samorządnej Rzeczypospolitej Polski.

Idea Medalu „Dziękujemy za Wolność” narodziła się w środowisku nowohuckiej Solidarności. Jej przedstawiciele, hutnicy stanowią trzon Stowarzyszenia Sieci Solidarności. Dlatego Medal nie jest wykonany z brązu srebra czy złota ale z stali. Jest to kawałek stalowej blachy grubej na 4 milimetry. Biały napis „Dziękujemy za Wolność” wytrawiony jest typową czcionką. W centralnym miejscu Medalu tłum ludzi, to postacie hutników z fotografii Tadeusza Pikulickiego, z terenu kombinatu Huta Sendzimira (d. Huta im. Lenina) w Nowej Hucie, podczas strajku wiosną 1988 roku.

Nad nimi charakterystyczna polska flaga, fragment logo NSZZ „Solidarność”. Na rewersie Medalu umieszczone jest logo Stowarzyszenia, Marszałka Województwa, Instytutu Pamięci Narodowej oraz logo innych współorganizatorów kolejnej edycji. Na Medalu wygrawerowane będzie nazwisko

i imię osoby wyróżnionej oraz numer z ewidencji.

Inicjatywa nadania Medalu może pochodzić od Stowarzyszenia, Marszałka Województwa Małopolskiego, Instytutu Pamięci Narodowej oraz innego Współorganizatora Medalu, którym mogą być także inne organy państwa lub samorządu terytorialnego Województwa Małopolskiego oraz organizacje działające na terenie województwa Małopolskiego, których cele są zbieżne z celami Stowarzyszenia Sieć Solidarności, za zgodą Stowarzyszenia. O nadanie Medalu mogą wystąpić dwie osoby wspólnie, którym nadano Medal wcześniej.

Medal nadaje Kapituła, którą stanowią: Prezes Sieci Solidarności jako przewodniczący oraz członkowie: Wojewoda Małopolski, Marszałek Województwa Małopolskiego, Dyrektor Instytutu Pamięci Narodowej w Krakowie. Do Kapituły Medalu będzie zaproszony Pełnomocnik innego współorganizatora.

Medal zostaje przyznany na podstawie Wniosku, zawierającego co najmniej podstawowe dane osobowe oraz uzasadnienie nadania Medalu a także podpisy osób wnioskujących o nadanie, w imieniu swoim lub reprezentowanych organizacji.

Wręczenie Medalu dokonywane będzie w uroczystej formie, podczas świąt państwowych i samorządowych Województwa Małopolskiego, podczas rocznic oraz innych ważnych dla państwa lub samorządu terytorialnego Województwa Małopolskiego wydarzeń. Poza Medalem, ustanowiono także Plakietę nagrobną, którą będzie można umieszczać na nagrobku, za zgodą rodziny. Wydana będzie także miniatura Medalu. Autorem projektu jest Jacek Maria Stokłosa ©Stowarzyszenie Sieć Solidarności

Edward E. Nowak – Prezes SSS

Partnerzy: Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego

MEDALE „DZIĘKUJEMY ZA WOLNOŚĆ”

38. rocznica podpisania Porozumień SIEPRNIOWYCH i powstania SOLIDARNOŚCI. 30.rocznica strajku w Nowej Hucie 1988 r.

Kapituła postanowiła przyznać Medale „Dziękujemy za wolność” XVII edycji, osobom wyróżniającym się swoją postawą i działalnością w Solidarności Huty Tadeusza Sendzimira (b. Huta im. Lenina - HiL) w latach '80 ub. wieku, członkom Komisji Robotniczej Hutników, komisji zakładowych i wydziałowych, członkom Tajnej Komisji Robotniczej Hutników, powołanym strukturom podziemnym jak Społeczny Fundusz Pomocy Pracowniczej, członkom komitetów strajkowych w grudniu 1981 roku oraz strajku wiosennego i sierpniowego 1988 roku, tworzonym spontanicznie komitetom założycielskim, członkom Komitetu Organizacyjnego utworzonego 17.05.1988 r., który doprowadził do II Walnego Zgromadzenia KRH NSZZ „Solidarność” w dniach 28-29.04.1989 roku, odzwierciedlając w znacznym stopniu strukturę oraz członkostwo, ale także ludziom którzy działali w Duszpasterstwie Hutników czy Wikariacie Solidarności w Mistrzejowicach, ściśle współpracującym z Solidarnością hutniczą.

Witold BAWOLSKI (ur.07.07.1953). Pracownik HiL, Zakład Mech.-Odlewniczy, następnie ZPH Bochnia. Uczestniczył w pierwszych spotkaniach założycielskich komitetów strajkowych i komitetów robotniczych w HiL 6 września 1980 r. Wiceprzewodniczący Komisji Robotniczej Hutników oraz Przewodniczący Krajowej Sekcji Hutnictwa. W dn. 13-15.12.1981 r. był organizatorem strajku w ZPH Bochnia, członek KS, a po pacyfikacji straj-

ku przedostał się do HiL a potem ukrywał się aż do aresztowania 31 grudnia 1981 r. Skazany na 3 lata więzienia, prokurator odwołał się i wyrok podniesiono do 4 lat. Zwolniony 10.08.1983 r. Ponownie aresztowany 7 marca 1984 i zwolniony na mocy amnestii 11.08.1984 r. Przywrócenie go do pracy było jednym z postulatów strajkujących hutników Wiosną 1988 r.

Marek DOMAGAŁA (ur. 27.03.1951, zm. 24.07.1988). Wydalony z wojska za poglądy polityczne podjął pracę w HiL na Walcowni Blach Zimnych jako suwnicowy. Był członkiem NSZZ „Solidarność” od początku jej powstania. Brał udział w strajku grudniowym 1981 r. Uczestniczył w organizowaniu podziemnych struktur Związku. Podczas kwietniowo-majowego strajku w 1988 roku, w HiL działał aktywnie w Komitecie Strajkowym Huty. Pobity w czasie pacyfikacji, osadzony w areszcie na Mogińskiej, został następnie ukarany grzywną. Był członkiem Komitetu Organizacyjnego NSZZ „Solidarność” KM HiL. Ostatnio działał w Komitecie Interwencji i Praworządności powstałej przy KO NSZZ „S” KM HiL. Zmarł w niewyjaśnionych do końca okolicznościach.

Marek JANICZAK (ur. 31.10.1960) pracował w HiL na wydziale Walcowni Slabing jako mechanik a potem jako st. mistrz utrzymania ruchu. Od V.1986. r. należał do Solidarności Walcowni Slabing

i był jedynym mistrzem, który był przewodniczącym tajnej komisji wydziałowej (w KRH). Po strajku w 1988 r. prowadził działalność mającą na celu reaktywowanie działalności Solidarności na Slabingu.

Wraz z Andrzejem Szewczuwińcem brał udział w tworzeniu Polskiej Partii Socjalistycznej ale wycofał się a także uczestniczył w powołaniu do życia Stowarzyszenia „Młoda Polska” (wraz z A.Szewczuwińcem, Piotrem Preissem, Piotrem Skrzyneckim, Jerzym Derflem)

Władysław JANUSZ (ur. 14.10.1941). Pracował na Zgniataczu HiL. Brał czynny udział w rozpoczęciu strajku w dniach 20-22 sierpniu 1980 r. Był członkiem Komitetu Robotniczego Zgniatacza powstałego 11.09.1980 r., a następnie członkiem „Solidarności”. W stanie wojennym w 1981r. brałem udział w działalności tajnej na wydziale, zajmował się m/in. sprawami pomocy rodzinom internowanych, uczestniczył w demonstracjach, rozprawdzał ulotki. Był zatrzymywany prewencyjnie przez SB, w domu przeprowadzano liczne rewizje, a rodzina była straszona i szykanowana. W strajku w 1988 r. nie brał udziału (delegacja w Bułgarii). Po powrocie, w 1989r zostałem wybrany na przewodniczącego Rady Pracowniczej.

Marian KANIA (ur. 08.09.1942) – mgr. inż. elektryk. Był pracownikiem Huty im. Lenina w Pionie Gł. Energetyka. Należał do NSZZ „Solidarność” od początku powstania tj. od IX.1980 r., był członkiem KRH oraz wiceprzewodniczącym ds. organizacyjnych. Szczególnie był zaangażowany w niezależne inicjatywy gospodarcze wraz z doradcą KRH Mirosławem Dzielskim. Współzałożyciel Krakowskiego Towarzystwa Przemysłowego (utw. 1985, oficjalnie

1987). Podczas strajku 13-16/16 grudnia 1981 r. był członkiem Komitetu Strajkowego Huty, odpowiedzialny za techniczne funkcjonowanie Huty podczas strajku, uczestniczył także w rozmowach z Dyrekcją Huty. Po jego pacyfikacji został internowany na kilka dni. Ponownie aresztowany 1.09 – 5.12.1982 r. w Uhercach. Po wyjściu współpracował z TKRH. W okresie 1990 – 1991 Marian Kania był podsekretarzem stanu w Ministerstwie Przemysłu w rządzie Tadeusza Mazowieckiego.

Henryk KAZIMIERSKI (ur. 17.06.1946), pracował w HiL od 1966 r. na Wydziale Remontów Elektrycznych W-21. W styczniu 1982 r. został zwolniony z pracy za udział w strajku grudniowym 13-15/16.12.1981 r. Ponownie przyjęty do HiL, do DE, ale był oddzielony od współpracy z kolegami z wydziału oraz na gorszych warunkach. Brał udział w niektórych akcjach ulotkowych, przemarszach spod bramy Kombinatu do 1985 r. Współpracował z tajną komisją zakładową Solidarności Wydz. Elektrycznego (np. dostarczał urządzenie do grawerowania pieczętek z tworzywa).

Zbigniew KOWALIK (ur. 09.05.1940, zm. 10.08.2009). Pracował na Walcowni Blach Zimnych (ZB-1) HiL. W NSZZ „Solidarność” od września 1980 r., wiceprzewodniczący KW ZB-1 od 1980 r., członek Plenum KRH (03.1981). Uczestniczył w strajku w HiL w dn. 13-15/16. 12. 1981 r. po wprowadzeniu stanu wojennego. Potem współpracował przy druku i kolportażu pism „Montinowiec”, oraz „Hutnik”. Wielokrotnie zatrzymywany i aresztowany od 48 godz. do 7 dni. Organizował pomoc dla rodzin osób internowanych i więzionych. Uczestniczył w strajku 26.04-4/5.05.1988 r. jako członek Komitetu Strajkowego w HiL a po pacyfikacji został zatrzymany i ukarany grzywną przez kolegium. Przewodniczący Komisji Wydziałowej ZB-1 w l. 1988-91. Po 1989 roku był aktywnym działaczem NSZZ „Solidarność” do 2006 roku.

Żona Liliana Miennicka Kowalik (ur. 29.06.1945, zm. 22.07.2014 r.) była działaczem „Solidarności” w przedsiębiorstwie „DESA” Kraków, szykanowana za działalność męża.

Kazimierz KRASZEWSKI (ur. 12.02.1958). Pracował w HiL w Zakładzie Mechanicznym (ZM) oraz na Stalowni Konwertorowej ZH-H5. Do NSZZ Solidarność wstąpił w XI.1980 roku. Uczestniczył w strajku 13-15/16.XII.1981 r., m.in. w służbie ochrony Bramy Głównej HiL. Zaangażował się czynnie w działalność po wprowadzeniu stanu wojennego, przede wszystkim w Konfraterni Robotniczej Mistrzejowice. Kolportaż, plakatowanie czy malowanie haseł, to najczęstsze formy jego działalności. Był członkiem SFPP (Społeczny Fundusz Pomocy Pracowniczej). Po wprowadzeniu stanu wojennego, brał udział w manifestacjach, obchodach rocznic, nie tylko w Nowej Hucie, ale także w Krakowie. Po strajku '88 rozpoczął tworzenie Komitetu Organizacyjnego na wydziale, a po wyborach został przewodniczącym komisji wydziałowej. Wspierał kandydatów komitetu Obywatelskiego do Sejmu i Senatu w 1989 r. Później wyjechał do USA.

Marek KRZEMIŃSKI (ur.21.09.1960). W latach 1982 – 2009 był zaangażowany w działalność Społecznego Funduszu Pomocy Pracowniczej (SFPP) – stanowiącego kontynuację formy działalności związkowej NSZZ „Solidarność”. Zbie-

rał składki na udzielanie pomocy rodzinom osób represjonowanym oraz finansowanie działalności podziemnej. Był kolporterem prasy wydawnictw niezależnych. Brał czynny udział w manifestacjach i protestach. Niejednokrotnie powoływany do odbicia tzw. ćwiczeń wojskowych. Marek Krzemiński był rozpracowywany w ramach SOS krypt. „Paczka”. Krzyż Wolności i Solidarności (2014).

Jerzy KUC (ur. 31.01.1955). Pracował w HiL na Wydziale Elektrycznym W-21. Już w pierwszych dniach września 1980 r. włączył się w organizowanie struktur niezależnego związku zawodowego (później NSZZ „Solidarność”). Był członkiem KRH a potem przewodniczącym Komisji Wydziałowej oraz delegatem na WZD Regionu Małopolska. W nocy 12/13 grudnia 1981 r. został internowany, zwolniony 28.01.1981 r. Powrócił do pracy w brygadzie remontowej, co dawało mu możliwości roznoszenia ulotek po wielu wydziałach huty. Jak sam wspominał „czynnie walczyłem z zomowcami na ulicach (Nowej Huty), jak większość kolegów”. Przeniósł się do Zakładu Materiałów Ogniotrwałych (ZMO), ale nie zaprzestał kolportażu bibuły. Brał udział w odtwarzaniu struktur Solidarności na przełomie 1988 /89 roku. Od 2016 roku jest emerytem, pozostając członkiem NSZZ „Solidarność”.

Andrzej MARCINIĄK (ur. 14.06.1954). Pracował w HiL w TA, PKP a następnie w Zakładzie Koksochemicznym jako elektryk. Należał do Solidarności od początku jej powstania, a nawet brał udział w zebraniach założycielskich, we IX 1980 r. Brał udział w strajku (13.-15/16.12.1981), ale w przypadku ZK polegało to na tzw. obniżeniu produkcji do granic bezpieczeństwa. Po 13.12.1981 r., rozpoczął działalność w kolportażu bibuły. Był członkiem a nawet współorganizatorem SFPP (Społeczny Fundusz Pomocy Pracowniczej). Wspomina: „uważałem, że pewne działania trzeba robić jawnie dlatego prowadziłem kilka spraw pracowniczych przed Sądem Pracy w Krakowie (Dodatek Koksowniczy, Ekwiwalent Węglowy – Wygrane w sądzie Najwyższym)”. 4 grudnia 1987 roku był w gronie inicjatorów (wraz z Wojciechem Danielem), którzy złożyli wniosek o ponowną rejestrację „Solidarności” w Sądzie, wraz 10 osobowym Komitetem Założycielskim. W tym czasie był przewodniczącym Rady Pracowniczej na ZK, zastępując niejako „Solidarność” Brał udział w strajku wiosennym w 1988 roku.

Halina NOWAK (ur. 22.04.1952). Pracowała w HiL w Zakładzie Automatyzacji. Aktywny członek NSZZ „Solidarność” od IX 1980 roku. Po aresztowaniu męża Edwarda, w okresie 1982-83 oraz w 1985 r. była łącznikiem z więźniami politycznymi. Przekazywała informacje o osobach, warunkach, stosowanych represjach, akcjach protestacyjnych, przynosiła grypsy oraz sporządzała informacje dla Arcybiskupiego Komitetu Pomocy oraz dla RKKW/RKS. Kolportowała (wsp. z Grz. Surdym) pisma i wydawnictwa podziemne (1982-89), m.in. „Tymczasem”, „Hutnik”, „Solidarność Zwycięży”, „Tygodnik Mazowsze”. W latach 1983 – 1989 organizowała miejsca, gdzie przechowywano ludzi przed aresztowaniami prewencyjnymi. Brała udział w demonstracjach. Uczestniczyła w nashuchu milicji podczas tłumienia przez nich demonstracji, przesłuchiwała w komendzie milicji w Nowej Hucie, w akcji liczenia frekwencji podczas bojkotu wyborów w 1984 i w 1985 r. Ak-

tywna podczas wyborów w 1989 roku i w wyborach samorządowych 1990 r. Inwigilowana, przesłuchiwana i szantażowana (np. dzieckiem), rozpracowywana operacyjnie m.in. przez tajnych współpracowników, a w pracy miała niskie wynagrodzenie, wreszcie została zmuszona do zwolnienia się z pracy w HiL.

Edward NOWICKI (ur. 04.04.1930, zm. 04.06.2018), pracował jako operator mostu przeładunkowego na składzie węgla ZK-1. Był członkiem Solidarności w HiL Uczestnik strajku 13-15/16.12.1981 r., bardzo zaangażowany na wydziale od pierwszych chwil wprowadzenia stanu wojennego. Później brał udział w kolportażu i pozyskiwaniu papieru i innych rzeczy dla drukarni. Współpracował z tajną komisją wydziałową (Czesław Tondyra). Był też głównym łącznikiem z SFPP, ale także z Duszpasterstwem Hutników (współpraca ze Zbigniewem Ferczykiem). W czasie manifestacji w X.1982 został postrzelony (trzy strzały, dwa w plecy pod łopatki i w nogę w kostkę z naboju z gazem łzawiącym) w wyniku czego nie mógł podnosić ręki.

Tadeusz PIOTROWSKI (ur. 30.10.1944), pracował w HiL na Wydziale Walcownia Gorąca Blach. Do Solidarności należał od początku jej powstania (IX.1980 do 1999). Był jednym z najbardziej aktywnych członków Solidarności w okresie 1980-81, m.in. członek Komisji Rewizyjnej KRH (III.1981). Brał udział w strajku grudniowym 1981 r. w HiL. W latach 1982-89 angażował się w działalność polegającą na organizowaniu struktur, rozprawdzał bibułę i ulotki (wsp. Maciej Macha, Marek Szczupak), był przewodniczącym tajnej komisji wydziałowej. Zatrzymywany i wzywany p na przesłuchania przez SB.

Uczestniczył w spotkaniach Duszpasterstwa Hutników, w Bunkrze w Mistrzejowicach. Podczas strajku 1988 roku, jego wydział nie strajkował, pomimo jego usilnych prób. Uczestniczył w reaktywowaniu Solidarności w Hucie, brał udział w II Walnym Zgromadzeniu KRH, w kwietniu 1989 roku, tworzył także wraz ze Stanisławem Handzlikiem Biuro Krajowej Sekcji Hutniczej Solidarności w HiL.

Lech STACHURA (ur. 17.01.1952). Pracował w COCH-Kraków (1972-75) na Walcowni Zgniatacz Huty Katowice (1972-88) Był członkiem Solidarności od września 1980 roku i był łącznikiem pomiędzy zarządem a grupą energetyków. Brał udział m.in. w strajku po wprowadzeniu stanu wojennego 13 – 23 grudnia 1981 r.). W kwietniu 1988 rozpoczął prace na Zgniataczu HiL jako pracownik brygady klimatyzacji. Brał aktywny udział w strajku 26 kwietnia 4/5 maja. 1988 r., m.in. pomagał w pracy Komitetu Strajkowego, wykonując różne prace organizacyjne. Podczas pacyfikacji był na terenie Zgniatacza i ukrył się, unikając aresztowania. Główna aktywność Lecha Stachury, w latach '80 ub. w skupiona była na działaniach w strukturach tzw. "Harcerstwa Niepokornego", w środowisku krakowskim (Biała Służba, Złoty Patriotyczne itp.), za co w maju 2018 została mu przyznana odznaka „W Służbie Niepodległej 1918-2018”. Do dnia dzisiejszego współpracuje ze środowiskami ZHR i ZHP.

Solidarność hutnicza była bardzo aktywnie wspierana, przez organizacje oraz wielu wspianych ludzi. Mamy w pamięci przyjazd około 300 studentów na

strajk grudniowy 1981 roku po wprowadzeniu stanu wojennego oraz ich ofiarną postawę i pracę podczas tych dramatycznych wydarzeń. Podczas lat stanu wojennego i po jego formalnym zniesieniu, na rzecz huty działali drukarze, kolporterzy, ludzie służby zdrowia, kultury, oświaty, i inni. Szczególnego wsparcia hutnicy doznali podczas strajku 26.04- 4/5 maja 1988 r. oraz podczas wydarzeń po nich następujących. Pamiętamy organizujących demonstracje poparcia, protesty na rusztowaniach, rozdawane ulotki i bibule, wpłacane pieniądze i dary na pomoc dla poszkodowanych i represjonowanych. Ludziom, którzy wówczas wykazali się wspaniałą postawą i odwagą należą się z słowa podziękowania. Naszą wdzięczność w postaci Medalu „Dziękujemy za wolność”, w XVdII edycji, wyrażamy wobec następujących naszych przyjaciół”:

Paweł GRAŚ (23.02.1964). Zaangażowany w działalność opozycyjnego ruchu uczelnianego pod koniec lat 80. Był Przewodniczącym Komisji Uczelnianej NZS Uniwersytetu Jagiellońskiego gdzie studiował prawo a później Dziennikarstwo. W 1985 r. wraz z Dariuszem Walusią i Wojciechem Gawronem redagował i wydawał pismo „Pro Patria” pismo NZS. Wiosną 1988 roku organizował akcje poparcia dla strajkujących hutników wśród studentów Uniwersytetu Jagiellońskiego, m.in. wiec przed Collegium Novum w dniach 1-3 maja 88 r. oraz brał udział w akcjach plakatowania i malowania hasel poparcia strajku na terenie Krakowa. Obecnie współpracuje z Przewodniczącym Rady Europy Donaldem Tuskiem.

Maria de HERNANDEZ PALUCH (ur. 04.02.1947, zm. 22.05.2009). Absolwentka UJ. Była redaktorką, dziennikarką, publicystką, m.in. w Ośrodku Badań Prasoznawczych UJ (1972-79), w piśmie „Student”, w „Życiu Literackim”, w „Dzienniku Polskim”, w „Tygodniku Powszechnym”.

W marcu 1968 uczestniczyła w demonstracjach studenckich, aresztowana i skazana na 6 miesięcy aresztu w zawieszeniu na 2 lata. W Solidarności od IX/X 1980 r., była członkiem Komisji Zakładowej w „Życiu Literackim”. Po weryfikacji dziennikarzy (01.1982) była objęta zakazem publikacji. Pisała do podziemnego pisma „Hutnik”, a po aresztowaniu Wojciecha Marchewczyka (IV 1984), była jego redaktorką. W latach 1983–1984 była współzałożycielką, członkiem redakcji i publicystką „Arki”. W okresie 1984–1986 była współzałożycielką i redaktorką naczelną „Bez Dekretu” (ps. Konrad Struga). Współpracowała z mediami emigracyjnymi: „Kontakt”, „Kultura”, korespondentka Radia Wolna Europa. Od 13.07.1986 przebywała na emigracji w Paryżu. Była autorką książek: *Spisane będą czyny i rozmowy* (wyd. 1982 w podziemiu, Krakowskie Towarzystwo Wydawnicze) i *Spiskowy żywot kresowego panicza* (2008). W latach '90 ub. wieku i kolejnych była korespondentką zagraniczną Radia RMF FM w Paryżu, dziennikarką „Przekroju”, „Gazety Krakowskiej”, „Kraków”. Odznaczona pośmiertnie Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski (2011).

Jan KAIM (ur. 16.05.1968). Pracował w KZE „Unitra-Telpod” (1985-89). W był członkiem Młodzieżowego Ruchu Oporu w Krakowie (1983-84), Ruchu Młodzieży Niezależnej (1984-85) krakowskiej FMW (1985-88). Był kolporterem podziemnych pism (m.in.: „Korespondent”, „Kronika Ma-

łopolska”, „BMW”, „Tygodnik Mazowsze”, „PWA”, „Zomorządność”, „Czas”, „Paragraf”, „Pancernik Patiomkin”, „ABC”, „Nasze Wiadomości”, „Promień”, „Stan Cywilny”, „Hutnik”, „Gazeta Polska”, „Opornik”, „Karta 89”, „Sokół”, „Goniec”, „Wolni i Solidarni”), książek, plakatów, znaczków, kalendary, ulotek, kaset audio, cegiełek pomiędzy dzielnicą Podgórze a Nową Hutą. Uczestnik demonstracji patriotycznych w Krakowie i Warszawie. Jako członek FMW wspierał strajk w HiL, uczestnicząc w demonstracji majowej w 1988r., kolportując bibule nt. strajku. Biorąc przykład z Huty wraz z kolegami ujawnili się i ukonstytuowali Komitet Organizacyjny NSZZ „Solidarność” pracowników Unitra – Telpod. 24.10.1988 r. Wydawali pismo: „Opornik”. Odznaczony Krzyżem Wolności i Solidarności (2016), Złotym Krzyżem Zasługi (2017).

Wiktor SZCZYPIŃSKI (ur. 12.03.1918, zm. 11.03.2003). Adwokat. Przy MKZ powstał zespół prawników, którzy udzielali pomocy prawnej z zakresu prawa pracy, kwestii związków zawodowych, problemów związanych z podpisanymi Porozumieniami Gdańskimi.

19 lutego 1982 w Krakowie rozpoczął działalność Arcybiskupi Komitet Pomocy powołany przez ks. kard. Franciszka Macharskiego, a na jego czele stał ks. prałat Stanisław Małysiak. Prace komitetu wspomagali prawnicy: Zofia Wyrobkowska, Mec. Wiktor Szczypiński, Mec. Stanisław Rzepka. Komitet udzielał pomocy prawnej i materialnej rodzinom osób represjonowanych, gromadził dokumentację stanu wojennego, obserwował procesy, kolegia, „wykupywano” skazanych na grzywny, zbierając odpisy aktów oskarżenia oraz wyroki. Komitet istniał do czerwca 1989 r. W okresie strajku hutników 1988 r. oraz wydarzeniach temu towarzyszących, prowadził biuro pomocy prawnej w Wikariacie Solidarności z Pokrzywdzonymi, w którym byli ponadto Józefa Hannelowa, Maria Woźniakowska, prof. Zbigniew Chłap, Zbigniew Ferczyk, Zbigniew Fijak, prof. Zygmunt Kolenda. Pomagał (1988 r.) wraz z mec. Andrzejem Rozmarynowcem, w tworzeniu Fundacji im. Brata Alberta, organizowanej przez ks. Tadeusza Zaleskiego w Radwanowicach, był autorem jej statutu.

Podczas strajku 1988 roku nazwanego 'WIOSNA SOLIDARNOŚCI' wiele wydawnictw wspierało nas informacyjnie.

Pismo SOLIDARNOŚĆ HUTNIKÓW, codziennie kolportowało tzw. wydanie strajkowe, a wśród osób pracujących byli: Jacek Drosio „Siusiek”, Una Gurawska-Mach, Jacek Hamela, Zdzisław Kuzar, Dariusz Leśniak, Andrzej Łaptaś, Janusz Markiewicz, Paweł Markiewicz, Jacek Mądry, Anna Mielniczuk, Jerzy Mielniczuk, Jacek Neuman, Sławomir Onyszek, Dariusz Piekło, Jacek Plaza, Józef Ratajczak, Jerzy Roś, Jerzy Rusek „Ostrożny”, Barbara Smardz „Bajscyna”, Dariusz Walusiak, Andrzej Zapółowski.

„Hutnik strajkowy” drukowali w domu Anny Simsak, m.in.: Leszek Jananowski, Barbara Zientarska, Krzysztof Kornaś „Dziki”, Jacek Simsak, Wojciech Marchewczyk.

Porozumienie Prasowe „Solidarność Zwycięży” wydawało biuletyn strajkowy oraz plakaty itp. wydawnictwa drukowali Edward Zbigniew Nowak, Piotr Hlebowicz, Piotr Warisch, Marek Biesiada, Władysław

Glowa a całość koordynował Marian Stachniuk.

Działacze KPN podczas strajku wydawali przez cały czas komunikaty i informacje strajkowe: W mieszkaniu użyczonym od Tomasza Hellnera, drukowali Maciej Gawlikowski i Jerzy Dobrowolski, Paweł Sabuda. Inni dostarczali papier, farby i inny potrzebny sprzęt: Dariusz Piekło, Przemek Markiewicz. Pomagała niedawno zmarła pani Ewa Gawlikowska.

To tylko niektórzy, spośród tych, których powinniśmy wymienić. Niektórzy już zostali uhonorowani Medalem, do niektórych osób nie udało nam się dotychczas dotrzeć, inne pozostają nieznanne. W niniejszej XVII edycji pragniemy uhonorować Medalem „Dziękujemy za wolność” następujące osoby:

Jacek HAMELA (ur. 12.09.1965 r.). Student historii UJ, działacz podziemnego NZS (1986-1989). Zaangażowany w akcje plakatowe i ulotkowe, współpracuje przy drukowaniu czasopism NZS : UJ „Przegląd Akademicki” i AGH „Gwarek”. W 1988 r. pomaga w drukowaniu „Solidarności Hutników”. Czynnny uczestnik strajku studentów w 1988 r. (z Jarosławem Kałużą drukował Biuletyn Strajkowy). 1988 -1991 kolportaż prasy i wydawnictw drugiego obiegu, początkowo tajny, później na stoisku NZS.

Krzysztof KORNAŚ (ur. 29.09.1964, zm. 21.11.2008), ps. Dziki. Od 1985 student Akademii Rolniczej w Krakowie. Współtwórca studenckiego pisma „Index”. Brał udział w organizowaniu ogólnokrakowskich akcji NZS. Jeden z najbardziej zasłużonych podziemnych drukarzy; drukował większość pism NZS oraz „Hutnika”, projektant i wykonawca wielu plakatów, kalendarzy i znaczków poczty podziemnej „Solidarności”. Członek NZS, od X 1988 w Krakowskiej Radzie Koordynacyjnej, przedstawiciel krakowskiego NZS we władzach krajowych. Współpracownik FMW a pod koniec I. 80. zaangażowany w działalność Solidarności Walczącej, drukował wiele pism dla SW. Po wyjeździe do Wrocławia zajął się poligrafia w centrali SW. Po powrocie do Krakowa wraz z Leszkiem Jaranowskim w 1991 założył firmę poligraficzną Dar-Point. Odznaczony pośmiertnie Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski (2010).

Zdzisław KUZAR (ur. 21.08.1965). Absolwent Uniwersytetu Jagiellońskiego (1991). Od 1986 w NZS. 1985-1989 kolporter, od 1987 w zorganizowanej sieci kolportażu. 1988-1989 uczestnik niezależnego ruchu wydawniczego. Pomagał w wydawaniu pism „Gwarek” i „Przegląd Akademicki”, autor artykułów i redaktor w „Słowie”, współzałożyciel i współwydawca „NZS-ika”, Drukarsz „Hutnika” i „Solidarności Hutników”. W ramach NZS uczestnik akcji ulotowych i plakatowych. W V 1988 uczestnik strajku na UJ. W VIII 1988 w obsłudze prasowej w strajku w Jastrzębiu-Zdroju. Brał udział w drukowaniu pisma „Solidarność Hutników” – wydawnictwo strajkowe.

Dariusz LEŚNIAK (ur.16.01.1964). W składzie redakcji pisma „Gwarek” NZS AGH, wydawanego od X.1987 – II.1990, kolportowanego w krakowskich środowiskach akademickich. Współtworzył w drugiej połowie lat '80, tzw. „drugi NZS”, brał udział w pracach KK NZS. Czynnny wspierał strajkujących hutników drukując i kolportując pismo „Solidarność Hutników” – wydawnictwo strajkowe. Odznaczony Złotym Krzyżem Zasługi (2010).

Janusz MARKIEWICZ (ur. 01.03.1968), był członkiem NZS. Od 1986 r. drukarz w pismach „Przegląd Akademicki”, „Gwarek”, „Hutnik”. Zatrzymywany przez SB. Brał czynny udział we wspieraniu strajku hutników 26.04-4/5.05.1988 r., uczestnicząc w drukowaniu i kolportowaniu pisma „Solidarność Hutników” – wydawnictwo strajkowe.

Paweł MARKIEWICZ (ur. 19.10.1966), brał czynny udział we wspieraniu strajku hutników 26.04-4/5.05.1988 roku, uczestnicząc w drukowaniu i kolportowaniu pisma „Solidarność Hutników” – wydawnictwo strajkowe.

Jacek MĄDRY (ur. 30.03.1965), był w składzie redakcji pisma „Gwarek” NZS AGH, wydawanego od X.1987 – II.1990, wspólnie z kolegami: Dariusz Piekło, Dariusz Leśniak, Sławomir Onyszko, kolportowanego w krakowskich środowiskach akademickich. Jacek Mądry czynnie wspierał strajkujących hutników 26.04-4/5.05.1988 r. drukując i kolportując pismo „Solidarność Hutników” – wydawnictwo strajkowe.

Jacek NEUMANN (ur. 23.09.1964). We współpracy z Józefem Ratajczakiem (KKOS) zajmował się kolportażem w Krakowie (od 1986) oraz wożąc bibliotekę do Bydgoszczy, a następnie w drukarni KKOS drukował głównie Tygodnik Mazowski i inne druki. Wspierał strajk hutników 26.04/4/5.05.1988 roku, m.in. drukując i kolportując pismo „Solidarność Hutników” – wydawnictwo strajkowe ale także ulotki wspierające strajkujących. Działał w NZS – był członkiem Komitetu Organizacyjnego NZS UJ w 1988 roku, drugiej po UW jawnej struktury NZS.

Jacek PŁAZA (ur.20.08.1964), działacz NZS w Krakowie. Jacek Płaza brał czynny udział we wspieraniu strajku hutników 26.04-4/5.05.1988 roku uczestnicząc w drukowaniu i kolportowaniu pisma „Solidarność Hutników” – wydawnictwo strajkowe. Jacek Płaza jest odznaczony Złotym Krzyżem Zasługi (2010). Jest dziennikarzem TVP Kraków.

Medale XVII edycji zostały przyznane, następującym osobom wobec których wnioski złożyli ich koledzy, koleżanki, współpracownicy:

Maria CIEŚLAWSKA (ur. 24.01.1928) była członkiem Zarządu regionu Małopolskiej Solidarności wybranym podczas I WZD w Tarnowie w czerwcu 1981 r. Po wprowadzeniu stanu wojennego, wiele osób wyrzucano z pracy, za działalność w „Solidarności”, podczas strajku po aresztowaniu przez SB, stosując różne wybiegi prawne. Maria Ciesławska, udzielała pomocy prawnej tym osobom, m.in. pełniąc stałe dyżury, w kościele Arka w Bieńczykach a także udzielając porad w mieszkaniu. Później do tej działalności dołączyła prok. Maria Sękowa. Była w pierwszej redakcji pisma „Solidarność Zwycięży”, a pierwsze egzemplarze tego pisma były drukowane w jej prywatnym mieszkaniu.

Zdzisław STANISŁAWCZYK (ur. 26.02.1954), był członkiem pierwszej redakcji „Solidarność Zwycięży”, był drukarzem kilku pierwszych numerów „Solidarność Zwycięży”. Później był członkiem redakcji pisma „Montinowiec” jako współpracownik Jerzego Karpińczyka.

Wiesława MALIK (ur. 28.10.1955), jako studentka Uniwersytetu Jagiellońskiego (1977–1980), od początku istnienia Studenckiego Komitetu Solidarności, była jego działaczką. W latach 1978–1979 przygotowywała i przepisywała matryce do druko-

wania niezależnego pisma SKS-u „Sygnał”.

Po ukończeniu studiów, do 13.12.1981 r. pracowała w Ośrodku Badań Społecznych Zarządu Regionu NSZZ „Solidarność”. Po wprowadzeniu stanu wojennego uczestniczyła w strajku robotników w Hucie im. Lenina, a potem prowadziła działalność podziemną, m.in. drukowała podziemne ulotki. 28.04.1982 r. została, wraz ze Zbigniewem Kulczyckim, aresztowana w trakcie druku ulotek, w jej mieszkaniu, dotyczących niezależnych obchodów 1 Maja 1982 r. W areszcie przebywała ponad 3,5 miesiąca, uwolniona wskutek amnestii. Od grudnia 1981 r. do wyjazdu z kraju w 1985 r., kolportowała niezależne wydawnictwa i prasę w Krakowie, a w latach 1983–1984 r. przewoziła je do Nowego Sącza, gdzie wtedy pracowała.

Jerzy WENDA (ur. 15.04.1945). Pracownik i doktor nauk fizycznych AGH do śmierci w 1998 r.

Organizował pierwsze zebranie ogólne na AGH w pierwszych dniach września, został członkiem Zarządu NSZZ „Solidarność” AGH, a także senatorem AGH, jako przedstawiciel adiunktów. Był uczestnikiem strajku okupacyjnego AGH w dn. 14-17/18 grudnia 1981r. Przez cały czas trwania stanu wojennego, a następnie po jego zawieszeniu brał czynny udział w podziemnym działaniu „Solidarności”. Był przewodniczącym Krakowskiej Komisji Nauki NSZZ Solidarność. Miejscem spotkań było jego mieszkanie. Był także przedstawicielem Krakowa w ogólnopolskiej Komisji Nauki. Zajmował się kolportowaniem prasy podziemnej, z pomocą żony Elżbiety, w ich domu organizowane były spotkania ludźmi opozycji, itp. ale wypłacał także wynagrodzenia wykładowcom podziemnego uniwersytetu.

BIULETYN MAŁOPOLSKI – drukarnia

„Biuletyn Małopolski” to było jedno z najważniejszych podziemnych czasopism, wydawanych po wprowadzeniu stanu wojennego. Twórcami i redaktorami pisma byli: Jerzy Zdrada, Danuta Abrahamowicz i Roman Laskowski. Pierwszy numer ukazał się w styczniu 1982 r. Pismo było wydawane bez przerwy do końca 1988 r. W sumie ukazało się 72 numery a nakład dochodził nawet do 10 tys. egzemplarzy. Od 13 numeru pismo było oficjalnym organem prasowym RKW Regionu Małopolska, a następnie Regionalnego Komitetu „S” Małopolska. Medal „Dziękujemy za wolność” przyznany został kolejnym osobom związanym z drukarnią „Biuletynu Małopolskiego”, na wniosek osób już posiadających medal będących organizatorami tego odważnego przedsięwzięcia:

Maciej LEWANDOWSKI (ur. 20.10.1942), pracował w Instytucie Maszyn Hutniczych i Automatyki AGH. W pierwszej Solidarności od początku był członkiem Komisji Wydziałowej do stanu wojennego. Uczestniczył w strajku na AGH. Po wprowadzeniu stanu wojennego zajmował się m.in. zbieraniem składek członkowskich i kolportażem prasy podziemnej (Hutnik, Dzień, Mała Polska, Kronika Małopolska i inne. W tzw. drugiej „Solidarności” był członkiem Komisji Wydziałowej a także Uczelnianej i Komisji Rewizyjnej. Pracował także w pionie technicznym redakcji Biuletynu Małopolskiego, czyli przygotowanie podkładu do matrycy numeru oraz przygotowanie podkładów do różnych wydawanych broszur i książek.

Stefan PATYK (ur. 03.12.1942). Tak opisał swoją rolę w wykonywaniu Biuletynu Małopolski: „Po wykonaniu druku, w krótkim czasie przewożono luźne kartki do Krakowa, gdzie składano kompletne egzemplarze. Jeden z punktów składu kompletnych egzemplarzy znajdował się na mojej posesji. Pierwszy egzemplarz nosił datę 9.02.1983 r., a następne pojawiały się co dwa do trzech tygodni, w nakładzie 1500 – 3000 egzemplarzy składający się z 4 do 6 stron. Punktów składania egzemplarzy było kilka Krakowie. Po złożeniu gotowych egzemplarzy i ich spakowaniu dostarczałem je do punktów kolporter- skich na terenie Krakowa i Nowej Huty i również częściowo na Podhale (Białka Tatrzańska, Bukowina). Prace związane z odbiorem, ich składem, a następnie późniejszym transportem wykonywałem samodzielnie, co znacznie zwiększało bezpieczeństwo całego zespołu. Stefan Patyk zajmował się również transportem wydawnictw z drugiego obiegu od Ojców Selenianów z Dębnik w Krakowie na teren Uczelni. Wydawnictwa pochodziły z Watykanu i Paryża w postaci czasopism i broszur i książek.

Jacek RADŁO (ur. 30.03.1948). Od roku 1983 roku zajmował się głównie pomocą w zdobywaniu papieru, przewożeniem papieru i prasy. W latach 1987-1988 odpowiadał za uruchomienie i działalność drukarni oraz zabezpieczenie techniczne we własnym domu w Krakowie.

Wspomnienie Jacka Radło: „To było w 1983. Przewoziłem samochodem bibliotekę. Na ul. Jesionowej zatrzymał mnie patrol milicji. Podszedł SB-ek w randze kapitana i kazał otworzyć bagażnik w którym były dwie wypchane walizy gazetek Co to jest? Zapytał. Odpowiedziałem z uśmiechem: materiały wywrotowe, na co on się zaśmiał i kazał jechać”.

Wiesław ROMANOWSKI (ur. 20.08.1953), był łącznikiem pomiędzy kierującym zespołem drukarni J. L. Dulbą a wykonującymi pracę: drukarzami, kolporterami, zespołami technicznymi i innymi komórkami struktur drukarni. Dzięki jego pracy zostało stworzone skuteczne zabezpieczenie pomiędzy redakcją a miejscami wykonywania prac drukarskich. Pracę tą wykonywał przez cały czas działania drukarni tj. od 1983 roku do 1988 roku.

Andrzej STYCZEŃ (ur. 27.11.1959), jest absolwentem AGH (1984). Od września 1980 r. był członkiem Niezależnego Zrzeszenia Studentów oraz uczestnikiem strajków studenckich w 1981 r. Współtworzył samorząd studentów, reprezentował studentów Wydziału w Senacie AGH.

Po wprowadzeniu Stanu Wojennego w dniach 13-16 grudnia 1981 r. uczestniczył w strajku w HiL, gdzie z grupą studentów wspomagał działalność informacyjną Komitetu Strajkowego.

W grudniu 1981 r. założył z kolegami konspiracyjną organizację o nazwie Akademicki Ruch Samoobrony (ARS). Był członkiem Rady Programowej tego ugrupowania oraz redagował pismo „Póki my żyjemy”, które ukazywało się wraz z dodatkiem „Dokumenty i Analizy” i było jednym z pierwszych pism podziemnych ukazujących się po 13 grudnia 1981r. Był członkiem Krakowskiej Rady Ruchu Oporu NZS. Od 1983 r. do 1988 roku współpracował z podziemnym ruchem solidarności przy wydawaniu pisma „Biuletyn Małopolski”, będącego organem działającej w konspiracji Komisji Regionalnej Solidarności.